

ODNOS MED SOROJENCI

*Kakšni so odnosi med sorojenci, med bratci in sestricami?
Zakaj včasih prihaja do nesporazumov med njimi? So morda za to vzroki ljubosumnost,
individualne razlike med otrokoma ali kakšni zunanji dejavniki?
Ali na kakovost odnosa med sorojenci vplivajo tudi starši, postavljanje meja,
njihova pričakovanja, primerjanje enega otroka z drugim?*

Konflikt je del življenja, pogosto nastaja prav zaradi neskladja med pričakovanji in resničnostjo. Težava in čar vzgoje je to, da se učimo, ko vzgajamo.

Vsi si želimo, da bi se naši otroci dobro razumeli, se skupaj igrali, si kasneje v življenju pomagali ipd. Preseneti pa nas odnos, ko otroci (krepko) izražajo odklanjanje, si pulijo igrače, se kregajo, udarijo itd. zakaj prihaja do tega?

Poglejmo si nekaj **VZROKOV**:

- ljubosumnost,
- različne razvojne stopnje,
- prirojen temperament,
- nekateri vzgojni stili: postavljanje meja, prosocialno vedenje.

Kako ravnati?

- Starši naj bi si za posameznega svojega otroka vzeli nekaj časa in takrat vso pozornost namenili samo njemu (*lahko je to 1x na teden po dve uri ali vsak dan po par minutk, npr. branje pravljice, sprehod v naravo, skupno igranje ipd.*).
- Zelo učinkovito je, če celotna družina počne kakšne skupne aktivnosti, kjer se starši družijo s svojimi otroki in tudi sorojenci se med seboj bolj povežejo (*npr. družinski izlet, smučanje, kolesarjenje, potepanje po gozdu, družabna igra ipd.*).
- Zelo dobrodošle so primerne spodbude in pohvale ob pravem času, ko je otrok pri nečem zelo uspešen ali kaj dobrega naredi (*npr. pospravi igrače, se lepo obnaša, uboga, naredi lep izdelek ali se močno potrudi pri risanju itd.*).
- Pomembno je kako starši postavijo otrokoma meje in da so pri upoštevanju dogovorov dosledni.
- V pomoč staršem je tudi, če znajo predvideti situacijo.
- Ne smemo pozabiti, da je ključ do uspeha med drugim tudi v tem, da ne glede na vso jezo, ki se v starših nakopiči, če otroka nagajata, le-ti ohranijo mirne živce – nenazadnje so starši s svojim vedenjem otroku vzor.
- Kadar se otroka (bratca, sestrici) pričkata, je učinkovito, da se otroka ločeno pošlje vsakega v svojo sobo (brez razglabljanja), da premislita in ko se pomirita, se lahko vrneta in igrata naprej.
- Včasih se zgodi, da je mlajši bratec/sestrica, tisti oz. tista, ki nagaja starejšemu sorojencu. Takrat morda učinkuje, če starejšemu otroku starši razložijo, da glede na to, da je on starejši, je verjetno tudi bolj pameten, premišljen in se zna bolj primerno obnašati ipd. Na tak način starejši otrok dobi občutek, da je res bolj zrel in pridobi na samozavesti, saj se čuti pomembnega.

Vedeti moramo, da ljubosumje med sorojenci ni trajno čustveno stanje. Pomembno je, da starši opazijo in prepoznajo ljubosumnost med svojima otrokoma. Ponavadi je ljubosumen starejši otrok, ko mlajši bratec/sestrica zaradi svoje »nebojnosti«, majhnosti zahteva veliko pozornosti s strani staršev, včasih tudi mnogo preveč naklonjenosti. Prav zaradi tega se starši velikokrat ne utegnejo dovolj posvečati obema otrokoma in se zato starejši otrok pogosto čuti »zapostavljenega«. Še pred rojstvom bratca/sestrice je prvorojenec imel vso pozornost s strani staršev in ni rabil deliti starševsko ljubezen z nobenim. Zanj je bilo samoumevno, da vse ali vsaj veliko pripada njemu, zato je ljubosumje do novorojenega otroka pričakovano. Veliko redkejša in manj intenzivna pa je ljubosumje najstarejšega otroka ob rojstvu npr. tretjega otroka; kajti do takrat se prvorojenec že nauči, kako najti svoj prostor v družini.

Ljubosumje, ki je negativno čustveno stanje, otroci izražajo na različne načine. Pri tem ne gre za zanemariti temperament oz. osebnostne značilnosti posameznika ter odzive, ravnanja drugih ljudi v okolju. Ljubosumnost v otroku lahko prepoznamo, kadar je verbalno agresiven, draži, zmerja, nagaja ali če pretepa sorojenca, ga odriva, mu jemlje igrače. Lahko pa se samo umakne v zavetje svoje sobe oz. pred očmi drugih in je zelo občutljiv, ranljiv, pogosto joka, malo ali nič ne komunicira z drugimi, ne zaupa vase ipd. Imejmo v mislih, da otroci s svojim vedenjem pogosto želijo vzbuditi pozornost pri starših in jih na neki način kaznovati, ker se jim zdi, da so deležni premalo pozornosti v primerjavi s svojim bratcem/sestrico. Pri mlajših otrocih (npr. 3-letnik) se lahko ob rojstvu sorojenca ljubosumnost kaže tudi z začasnim nazadovanjem v razvoju: *pozornost staršev pritegne tako, da se ponovno polula v hlačke in želi tudi on pleničko, četudi je bil že suh; rad bi pil iz stekleničke in ne več iz kozarca, tudi on bi želel, da ga mama dvigne v naročje in ga hrani; kljub temu, da ima svoje igrače, se hoče igrati z bratovim/s sestrinim medvedkom ipd.*

V primeru ljubosumja je zelo priporočljivo, da se starši z otrokom veliko pogovarjajo, da so v pogovoru realni ter odkriti in da otroka ne zavajajo z besedami, da se ne bo nič spremenilo, ko bo dobil bratca/sestrico, in da bo novorojenčkova prisotnost zanj vedno prijetna. Pomembno je, da starši verjamejo, da otrok marsikaj razume. Poleg tega starši naj ne bi samodejno prenašali »uspešnega« vzorca vzgajanja s prvega na drugega ali tretjega otroka, kajti pogosto se drugi otrok v isti situaciji odziva popolnoma drugače. Zapomnimo si, da ***so si otroci ne glede na to, da imajo iste starše in živijo v isti družini, lahko zelo različni v osebnostnem razvoju.***

Pomembno načelo dobre starševske vzgoje: starši naj se ves čas ne obremenjujejo s tem, ali so pozornost med svoje otroke dovolj enakomerno porazdelili. Če v družini enako ravnaajo z različnimi otroki, to še ne pomeni, da so starši pravični do vseh sorojencev. Priporočljivo je, da ***starši sprejmejo takega, kot je, ga spodbujajo v razvoju, ne da bi ga ves čas primerjali s sestro/z bratom***, ki je mogoče (vsaj glede na njihovo mnenje) bolj skladen z njihovo predstavo o »idealnem« otroku. Tako bo ljubosumja med sorojenci gotovo manj.

Povzetek predavanja za starše (izvajalka Marja Strojina, psihologinja) pripravila
svetovalna služba Vrtca Mengeš: Tina Vuri, psihologinja

Mengeš, dne 26.1.2010